

HÜSEYİN HATEMİ

**MEDENİ HUKUKA
GİRİŞ**

onikilevha
KURUMSAL YAYIN VE DİJİTAL ÇÖZÜMLER

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ..... V

İÇİNDEKİLER.....VII

§1. Hukuk Kavramı ve Medenî Hukuk Kavramı ve Terimi

I.	Hukuk Kavramı ve İnsan	1
II.	Hukuk Bilgisi ve Uygulamasının Alt Dalları	6
	1. Kamu Hukuku ve Özel Hukuk Ayırımı.....	6
III.	Usûl Hukuku Alanı	9
IV.	İcra ve İnfaz Alanı.....	12
V.	Uluslararası Hukuk Alanı	13
VI.	Hukuk Tarihi ve Hukuk Toplumbilimi	13
VII.	Hukuk Felsefesi	14
VIII.	Karşılaştırmalı (Mukayeseli) Hukuk.....	15
IX.	Medenî Hukuk Teriminin Doğuşu	15

§2. “Türk Medenî Hukuku’nun Oluşumu Süreci

I.	Genel Açıklama	17
II.	Batı Hukuku İçinde İsviçre Medenî Hukuku’nun Gelişim Süreci..	19
III.	Türkiye’de İsviçre Medenî Hukuku’ndan İktibas ile Sonuçlanan Gelişim Süreci.....	24

§3. Hukukun Kaynaklarına Genel Bakış

I.	Hukuk Kaynağı Kavramı	35
----	-----------------------------	----

II.	Tabii Hukuk; Yürürlükteki Hukuk'un Kaynağı mıdır?	38
III.	Yazılı Olmayan Hukuk Kaynakları Arasında Tabii Hukuk İlkeleri Gibi Bağlayıcı Nitelikte Başka Kurallar da Var Mıdır?	43
IV.	Yürürlükteki Hukuk'un Kaynaklarının Sınıflandırılması	47

§4. Yazılı Hukuk Kaynakları

I.	Genel Bakış.....	48
II.	Anayasa	50
III.	Milletlerarası Andlaşmalar	51
IV.	Anayasa'ya Aykırılığı İleri Sürülemeyecek Olan Kanunlar	52
1.	İnkılâp Kanunları	52
2.	İnkılâp Kanunları Konumuna Yükseltilen "Geçici Madde" Kanunları (Artık bu konumda değildirler)	52
V.	Diğer Kanunlar ve Genel Olarak Kanunların Özellikleri.....	53
VI.	Kanun Kuralları Arasında Yürürlük Kaynağı Olma Niteliği Bakımından Farklılıklar.....	58
1.	Genel Açıklama	58
2.	Emredici Kanun Kuralları	60
3.	Yedek Kanun Kuralları	62
VII.	Kanun Kurallarının Zaman ve Yer Bakımından Uygulanması	65
1.	Yer Bakımından Uygulama:	65
2.	Zaman Bakımından Uygulanma	65
VIII.	Kanun Hükmünde Kararnameler	68
IX.	Kanundan Sonra Gelen Yazılı hukuk Kaynakları	69

§5. Yazılı olmayan ve Tamamlayıcı Hukuk Kaynağı: Örf ve Âdet Hukuku

I.	Örf ve Âdet Hukuku'nun Yazılı ve Yazılı Olmayan Emredici Kurallar Karşısındaki Konumu	72
II.	Hukukî Törelere Nitelikleri ve Görevi.....	75
1.	Hukukî Töre Kuralları.....	75
2.	Hukukî Töre Kurallarının (Örf ve Adet Hukuku) Görevi.....	76

§6. Yardımcı Yürürlük Kaynakları

- I. Yargı Kararları (Mahkeme İçtihatları)78
 II. İlmî İçtihatlar (Öğreti, doktrin, bilimsel görüş) 80

§7. Yorum, Takdir Yetkisi ve Kanun Boşluğunun Doldurulması

- I. Genel Açıklama81
 1. Yorum:81
 2. Takdir Yetkisi..... 84
 3. Kanun Boşluğu ve Hakimin Kanun Boşluğunu Doldurma Yetkisi85
 II. Medenî Hukuk'ta Yorum 86
 1. "Lafzî (Söyleme göre) Yorum" ve "Amaca Göre Yorum" (gaî tefsir) Ayırımı ve Amaca Göre Yorumun Önceliği 86
 2. Amaca Göre Yorum (Gaî tefsir) Çerçevesinde Başvurulacak Alt Yöntem İlkeleri 87
 a. Amacın belirlenmesinde ve gösterilmesinde hazırlık çalışmalarından yararlanma:..... 87
 b. Bir Kanun kuralının söylemi yeterli değilse, amaca göre "daraltıcı" veya "genişletici" yoruma başvurulması:... 88
 c. Genişletici veya daraltıcı yoruma tâbi tutulacak bir kural dahî yok ise, Kanununun tümünden çıkan anlam (TMK. 1: Kanununun Özü: önceki Medenî Kanun'da: ruhu) göz önünde tutularak, bir kuralın "kıyasen" uygulanması:93
 d. Kıyası destekleyen evleviyet delili (A fortiori, yeğlikle uygulama) 96
 e. Argumentum e contrario: Mefhumi muhalefet (Karşıt anlam) delili: 97
 III. Hakimin Takdir Yetkisi.....98
 IV. Kural Koyma (Boşluk Doldurma) Yetkisi..... 102
 1. Kanun Boşluğu Kavramı..... 102
 a. Menfi çözüm 102

b. Açık boşluk	102
c. Örtülü boşluk:	105
d. Gerçek Olmayan Boşluk.....	107
2. Boşluk Nasıl Doldurulur?.....	111
a. Gerçek (Praeter legem) Boşluk.....	111

§8. Medenî Hukuk'un Temel Kavramlarına Genel Bakış

I. Giriş Açıklamaları	119
II. Temel Kavramlar Hakkında Kısa Bilgi ve Tanımlamalar.....	120

§9. Hakların Türleri ve Sınıflandırılmaları

I. Genel Açıklama	122
II. Birincil Malvarlığı Hakları	123
1. Malvarlığı Mutlak Hakları:	123
2. Malvarlığı Nisbi Hakları	132
III. Birincil (talep doğuran) Kişivarlığı Hakları.....	137
1. Kişivarlığı Mutlak Hakları.....	137
2. Kişivarlığı Alanında Nisbî Nitelikte Ödevler.....	138
IV. Genel Olarak İkincil (Tali) Haklar.....	138
V. Bağımlı Haklar:.....	144
VI. Kişilik İşlemi Haklarının (Şahsa Sıkıca Bağlı Hak, Münhasıran Şahsa Bağlı Hak) Nitelik ve Özellikleri.....	149

§10. Hukukî Muamele Kuramına Genel Bakış

I. Hukukî Olaylar İçinde Hukukî Muamelenin Yeri	151
II. Taraf Kavramı Açısından Hukukî Muamelelerin Sınıflandırılması.....	152
1. Genel Açıklama	152
2. Tek Taraflı Hukukî Muamele	153
3. Toplu Hukukî Muameleler	154
4. Çok Taraflı Hukukî Muamele: Sözleşme.....	154

III.	Hukukî Muamelelerin Nitelikleri Yönünden Sınıflandırılması...	154
1.	Ölüme Bağlı “Tasarruf”lar	155
2.	Kişivarılığı Alanı Sözleşme ve İşlemleri	155
3.	Tüzelkişilik İşlemleri	156
4.	Malvarlığı Alanı İşlemleri	156
IV.	Hukukî Muamelenin Unsurları ve Geçerlik Şartları.....	162
1.	İrade Unsuru	162
2.	İrade Bozuklukları (İrade Fesadı).....	163
3.	Yöneltimesi (Varması) Gerekli İrade Beyanının Yöneltmemesi.....	165
4.	Hukukî Muamelede Ehliyet Unsuru.....	166
5.	Hukukî Muamelede “Konu” Unsuru.....	169
6.	Hukukî Muamelede Şekil Unsuru.....	170
V.	Hukukî Muamelelerde Geçersizlik.....	172
1.	Genel Açıklama	172
2.	Geçersizlik Yaptırımları	173
VI.	Tahvil (Conversion, Konversion).....	177
VII.	Kazandırıcı İşlemlerde “Sebep” (Kazandırma Sebebi Kavramı ve Borçlanma İşlemi ile Harcama İşlemi Arasında “Sebebe Bağlılık İllilik”) veya “Soyutluk” İlişkisi	177
1.	Kazandırma Sebebi.....	177
VIII.	Borçlanma ve Tasarruf (Harcama) İşlemleri İlişkisi.....	178

§11. Dava ve Savunmalara Genel ve Kısa Bir Bakış

I.	Genel Açıklama	180
II.	Özel Hukukta Dava Türleri.....	180
III.	Savunmalara Genel Bakış	181
IV.	İsbat (Kanıtlama)	182
V.	İsbat Külfetinin Yer Değiştirmesi	183

§12. Hakların Kazanılması ve Kaybı Konusuna Genel Bakış

I. Hakların Kazanılması.....	184
II. Hakların Kaybı.....	185

§13. İyi Niyet ve Sonuçları

I. Genel Açıklama.....	186
II. TMK. 3 Anlamında “İyi Niyet”.....	186
III. İyi Niyetin Tanımı.....	187
IV. İyi Niyetin Sonuçları.....	188

§14. Dürüstlük İlkesi ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı

I. Dürüstlük İlkesi (TMK. 2/1).....	192
II. TMK. 2/1 Kuralının (Dürüstlük İlkesi) Uygulama Alanı	193
1. Hukukî Muameleler Alanı.....	193
2. Kanun Alanı.....	195
III. TMK. 2/2’deki “Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı” Kuralının Uygulama Alanı.....	196
1. Yararsız ve Başkasına Zarar Verici Kullanma:	196
2. Çelişkili Davranış (Venire Contra Factum Proprium) Yasağı.....	197
3. TMK 2/2 Yasak Kuralının Özel Uygulama Örnekleri	197
4. Sonsöz.....	198